

Reisebrev 10

Wallis (Uvea)

Tekst: Arild Solheim Bilder: Bård Sæther og Arild Solheim

Innklarerer

Det var tirsdag formiddag vi droppet anker utenfor Mata Utu på Wallis. Hvordan skulle vi klare oss her som ingen snakket annet enn fransk og polynesiske? Skolefransken min hadde jeg stort sett glemt.

Da vi gikk i land, var det midt i middagslur-tida. Det meste var stengt, og det var lite folk å treffe. Tre hunder kom logrende mot oss og fotfulgte oss videre. Klokken to åpnet de på gendarmeriet (politistasjonen). De to polyneserne som satt der, kunne ikke engelsk, men de forsto hva jeg ville. Den ene grov i en papirbunke og dro fram en skjema på engelsk som jeg måtte fylle ut. De tok kopi av passene våre og satt lenge å bladde gjennom papirer før en kom og sa OK og satte stempel i passet.

Hvor er banken?

De andre skulle lete etter banken. I guideboka sto det at det var ved supermarkedet. Noen vi spurte tidligere, viste oss retningen til to supermarkeder. Jeg lette i de retningene som ble pekt ut, men jeg fant ingen. Til slutt fant jeg en stor matvarebutikk. Jeg spurte en mann bak en skranke. Han snakket tilfeldigvis brukbart engelsk. Han forklarte at jeg måtte ta til venstre, så til venstre og så skulle jeg se etter et stort butikksenter til venstre. Der ville jeg finne banken. Men han sa ikke hvor langt det var. De to første til venstre var lett, men jeg gikk og gikk. Dette må være feil, tenkte jeg, men forklaringen var så enkel. Jeg fortsatte litt til, og der lå senteret. Det var en åpen hurtigmat-restaurant der, og der satt Bård og Torbjørn. De hadde begynt å savne meg og vurderte å sende ut noen ungdommer med motorsykel for å lete etter meg. Penger hadde de åpenbart skaffet seg, for de satt å stappet i seg hamburgere og drakk øl.

To av serveringspersonalet på hurtigmat-restauranten

Nye pengeproblemer

Banken var rett ved denne restauranten, men jeg var for sein. Den var stengt. Det var en minibank her også, men det gikk ikke å ta ut der. Men i skranken i banken kunne man få penger på kortet.

Neste morgen var vi tilbake. Hvor mye skulle jeg ta ut. Jeg var ikke helt fortrolig med myntenheten ennå, men kom til at jeg måtte ha 1,5 million pacific franc. Dama så først rart på meg, Så gikk hun og snakket med ei anna dame ved et skrivebord. Hun nikket, og så gikk hun bort og prøvde kortet. Hun kom tilbake og ristet på hodet. Det gikk ikke, så hun og ville prøve 500 tusen i stedet. Det gikk heller ikke.

Slukøret gikk jeg bort til de andre som satt og ventet i restauranten. Så begynte jeg å tenke. Det var knapt hundre p-franc på en US-dollar, og 6-7 kroner på samme. Da var det altså 100 tusen kroner jeg hadde prøvd å ta ut. Var det rart jeg ikke fikk noe.

Jeg gikk i banken igjen etter lunsjpausen og forklarte dama i skranken at jeg hadde gjort en regnefeil. Hun prøvde på nytt. Negativt igjen. Nå var det fordi kortet ikke kunne brukes mer enn tre ganger pr dag. Jeg måtte prøve igjen i morgen.

Neste dag var jeg på plass igjen. 150 tusen p-franc ble ikke god tatt. 50 tusen gikk heldigvis. Jeg var berget. De følgende dagene kunne jeg også ta ut 50 tusen.

Le Bar du Wharf

På de plassene vi hadde vært hadde vi som regel ei stamkneipe. Som navnet tilsa var Le Bar du Wharf den mest nærliggende, ikke bare fordi den var den nærmeste, men den fortjente det. Malia (Maria) som drev stedet var av de ytterst få som snakket engelsk. Rett utenfor var det et gjeng som der og grov fram en gammel brønn. Skikken her, ble det oss fortalt, medførte at folk som besøkte baren, måtte spandere en runde øl på arbeiderne. Derfor var det ingen kunder her. Ofte var vi de eneste.

På LeBar du Wharf hos Malia

Malia var til god hjelp når vi trengte å vite noe. Av og til hadde hun ei til å hjelpe seg. Hun ble straks presentert med navn, alder og slektsforhold da vi møtte henne. Hun het Fia, var 19 år og kusine til Maria. Det var ei høy, kraftig, spenstig og søt dame med anlegg for bart. Maria selv hadde begynt å få gammelkjerringtrekkene som er typisk for polynesiske damene litt opp i årene. Det var vanskelig å anslå alderen. Bård spurte henne. 28 år svarte hun uten å blunke.

Fia

Sight seeing

Vi skulle leie oss bil, det hadde vi bestemt lenge før vi kom fram. Lørdag formiddag hadde Torbjørn nøkkelen i hånden. Det var han som sto for leien. Nå skulle vi se oss om. Malia hadde lovt å bli med oss fra klokken ett, men før den tid tok vi oss en runde på egen hånd rundt hele øya. Det tok ikke mer enn 15 minutter å kjøre fra nordenden til sydenden hvis vi kjørte langs østsida. På vestsida var det ujevne veier, og selv om de var brede, kunne man ikke kjøre mer enn i 30 kilometer.

En av Wallis' med stupbratte sider

kommer og går ut i vannet og gjør sitt. Bilen ble låst og klærne lagt pent sammen på stranden og bilnøklene ved siden av. Det var feilen. Da han kom på land var nøklene vekk. Han fikk hjelp hos naboene. De kunne fortelle at krabbene var ramme til å stjele ting som nøkler og dra dem med ned i sanden. De gikk rundt og lyste ned i alle krabbehullene rundt åstedet, men nøklene forble vekk.

Han fikk hjelp med skyss heim. Neste dag lo de godt på bilutleien, men han fikk reservenøkkel og skyss til bilen. Den sto der den skulle.

På jakt etter seilmaker

Det var Malia som skulle vise oss på lørdag hvor vi kunne få fikset seilene. Mandagen måtte vi begynne å gjøre noe. Vi traff henne og hun forklarte hvor vi skulle forhøre oss, men vi fant

Utsiktspunkt på sørenden av Wallis

Da vi skulle plukke opp Maria, var hun ikke å se. Vi sto lenge og ventet, men måtte bare gi opp. Vi hadde mange vidløftige teorier om hvorfor hun ikke kom. Hun fortalte etterpå at hun var syk

Bilnøklene og krabben

På søndags ettermiddag tok Torbjørn seg en kjøretur alene. Han kom slukøret tilbake seint på natta uten bil. Den sto parkert på nordenden av øya, der de fine strendene var. Som så ofte skjer, blir man trengende, og når det ikke er do i nærheten, tar man skikkene der man

Strendene på nordsiden av Wallis

ikke frem. Bård gikk inn og spurte på et bilverksted i nærheten der det skulle være, men de henviste oss til en musikkforretningen på butikksentret ved banken. Jeg måtte ett ærende i banken uansett.

Da jeg kom ut fra banken, satt Torbjørn og Bård og snakket med en franskmann. Han kunne reparere seil. Stephane var langtursseiler og hadde båten sin, "Solong", på sørsiden av øya hvor han hadde vært et halvt år. Han var av den typen som tok småjobber her og der og levde av det. Seilsymaskin hadde han om bord. Vi hadde fremdeles leiebilen en dag

til, og avtale å møte ham der han lå med båten kl 14:00 samme dag.

Vi hadde med mesanen og begge genoæne. Han inspiserte dem nøye og viste at han hadde greie på seilmakeri. Han beregnet arbeidet til 52000 franc. Det var i overkant av hva vi hadde regnet med, men vi slo til.

To dager etter sto han på kaia og plystret på oss. Seilene var ferdige. De burde holde til New Zealand.

Gjensyn med Panta Rhei

Vi var akkurat på tur og skulle dra og treffe seilreparatøren da vi så en seilbåt på vei mot oss. Kunne det være Panta Rhei. Bård hentet kikkerten. Det var luseplattinger i riggen. Det var Panta Rhei. De ankret rett utenfor oss.

Gjensyn med Panta Rhei

Vi hadde ikke tid til å snakke med dem nå, men siden ble det både middager og annen sosial samkvem med dem.

Diesel

Oljehavna var på sydspissen av øya. Vi hadde belaget oss på å dra dit og fylle før vi seilte videre. Mens vi fremdeles hadde leiebil, var vi innom der for å sjekke forholdene. Resultatet var noe underlig. Vi kunne ikke komme dit å fylle. De kunne komme til Mata Utu med tankbil neste morgen, tirsdag kl. 07:00. Det var umulig for oss, for vi måtte i banken først å ta ut penger til å betale dieselen med. Vi fikk avtalt torsdag kl. 10:00.

Neste morgen på vei til banken, traff vi på tankbilen og mannen vi hadde avtalt med. Han ville komme og fylle med en gang. Vent til kl. 10:00 sa vi, for da har vi vært i banken. Vi fortet oss tilbake til båten og gjorde klar til å lette anker og gå til kai, men vi ville vente til vi så tankbilen. Den dukket ikke opp. Da får vi holde oss til den opprinnelige avtalen.

En containerbåt kom og blokkerte kaia for oss

Neste dag kom en containerbåt inn og la til og tok opp det som var av kaiplass. Ville de bli ferdige med lossing og lasting før vi skulle ha diesel. Torsdag morgen lå de der fremdeles og tok om bord tomcontainere som ble plassert på dekk. Halv-ti dro Bård og jeg i land. En mann som så ganske viktig ut, sa at de ville være ferdige kl 11. Den var over tolv da siste trossa ble kastet loss og skuta manøvrerte seg ut. Tankbilen hadde vi ikke sett noe til. Kanskje visste de at kaia var opptatt og kom i morgen i stedet.

Bård foretok en undersøkelse i maskinrommet og kom fram til at det ikke var så lite diesel igjen som vi hadde fryktet. Vi ville kunne klare oss til Tonga. Vi vedtok der og da at dersom tankbilen ikke dukket opp neste dag, ville vi dra uten å fylle. Hvis den kom, var det greit, da skulle vi fylle 1000 liter som avtalt. Hvis ikke, var dieselen mye billigere på Tonga.

Tankbilen kom ikke.

17. mai-toget i Mata Utu

Som gode nordmenn kunne vi ikke la 17. mai passere uten videre. Vanlige syttendemai-flagg hadde vi ikke, men vi hadde kjøpt et par på Biltema, det ene litt fillete, samt det fra GMT som skulle stått på Schjetnans Øy. Noen pinner vi fant drivende, ble plukket opp og tilpasset til å

bære flaggene. Dermed var det klart for parade. Med hvert vårt flagg tok vi to runder på dekk rundt hele båten, viftet med flagg, trallet på Sønner av Norge og ropte Hurra.

Våre tyske venner, Helmut og Cornelius, kom akkurat over og lurte på hva vi drev med. De ble innsatt i situasjonen og engasjert som fotografer til neste avdeling som skulle være oppmarsj foran slottet. Vi kunne fått dem med i toget, i så fall med tyske flagg, men fant ut at det kunne vekke anstøt hos eldre lesere med dårlige minner fra krigen.

Syttendemai-toget på Wallis i år var kort men godt, Men kongen kom ikke ut på balkongen til høyre og vinket til oss.

Paraden ble gjennomført som planlagt, men kongen og familien hans kom ikke ut på balkongen og vinket til oss.

Tonga neste

Det nærmer seg neste etappe. I skrivende stund har vi klarert ut på gendarmeriet (politistasjonen) og fått våre utreisestempel i passene. Vi må enda en gang si adjø til nye venner. Treffer vi dem noen gang igjen? Snart setter vi kurs for Tonga. Når dere leser dette, er vi for lengst kommet fram hvis det går etter planen. Det var dessverre umulig å få sendt noe pr. e-post herfra uten om korte tekstmeldinger. På de fleste områder var Wallis langt mer moderne enn de stedene vi har besøkt etter Hawaii, men på et område lå de sørgelig etter samtlige. Det var internet-forbindelsen. Hadde vi klart å ta inn slakken, ligger vi igjen etter. Men godt mot – vi lar høre fra oss igjen ganske snart.

Med vennlig hilsen fra Havaiki